

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

**Факультет педагогічний
Кафедра теорії та методики дошкільної і
спеціальної освіти**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

**Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма «Дошкільна освіта»
Спеціальність 012 Дошкільна освіта
Галузь знань 01 Освіта /Педагогіка**

**Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від 28.08.2023 р.**

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Кваліфікаційний екзамен зі спеціальності
Викладач (і)	Лисенко Неллі Василівна - доктор педагогічних наук, професор; Кирста Наталія Романівна - кандидат педагогічних наук, доцент; Мацук Людмила Олександрівна - кандидат педагогічних наук, професор; Матішак Маріанна Василівна - кандидат педагогічних наук, доцент; Марчій-Дмитраш Тамара Михайлівна - кандидат педагогічних наук, доцент; Палій Руслана Іванівна - директор ЗДО №3 «Бджілка»; Максимів Юлія Богданівна - директор ЗДО №39 «Мавка».
Контактний телефон викладача	0687372044
Е-mail викладача	ktmdo@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Очні консультації - згідно розкладу консультацій; онлайн (viber, e-mail).
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Кваліфікаційний екзамен зі спеціальності «Дошкільна освіта» в Україні регулюється Законом "Про дошкільну освіту" і спрямований на підготовку сучасного педагога-дошкільника, що передбачає перевірку компетентностей з теорії та практики сучасних методик, педагогіки дошкільної, психології для дітей раннього і дошкільного віку. Атестація здобувачів вищої освіти – це встановлення відповідності результатів навчання здобувачів вищої освіти вимогам освітньої програми. Атестацію здійснює екзаменаційна комісія з акцентом на креативність та інновації. Вимоги до атестації визначає Стандарт вищої освіти.</p> <p>Зміст кваліфікаційного екзамену зі спеціальності 012 Дошкільна освіта складається з таких освітніх компонентів: педагогіки дошкільної, психології дітей раннього і дошкільного віку, основ природознавства з методикою, дошкільної лінгводидактики, теорії та методики фізичного виховання дітей, теорії та методики формування елементарних математичних уявлень, основ образотворчого мистецтва з методикою керівництва зображувальною діяльністю дітей, методики проведення занять з народознавства.</p>	
3. Мета та цілі кваліфікаційного екзамену зі спеціальності	

Мета кваліфікаційного екзамену зі спеціальності 012 Дошкільна освіта полягає у комплексній перевірці готовності здобувача освіти до професійної діяльності вихователя, визначенні рівня сформованості його фахових компетентностей, теоретичних знань та практичних умінь, необхідних для роботи в закладі дошкільної освіти.

Основними цілями кваліфікаційного екзамену зі спеціальності є:

- визначення рівня професійної компетентності здобувачів;
- оцінювання здатності здобувачів застосовувати знання на практиці;
- перевірку сформованості педагогічного мислення та етичної позиції студентів;
- оцінювання їх готовності до самостійної професійної діяльності.

4. Програмні компетентності та результати навчання

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосовування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (за стандартом вищої освіти України):

КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

КЗ-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові компетентності) (за стандартом вищої освіти України):

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).

КС-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.

КС-4. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості («Я» дитини і його місце в довкіллі).

КС-5. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими.

КС-6. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку навичок свідомого дотримання суспільно визнаних морально- етичних норм і правил поведінки.

КС-7. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста; інтерес і повага до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів).

КС-8. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок екологічно безпечної поведінки і діяльності в побуті, природі й довкіллі.

КС-9. Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм

мислення та свідомості в дітей раннього і дошкільного віку.

КС-11. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку елементарних уявлень про різні види мистецтва і засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності.

КС-12. Здатність до фізичного розвитку дітей раннього і дошкільного віку, корекції і зміцнення їхнього здоров'я засобами фізичних вправ і рухової активності.

КС-13. Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленнєвою і художньо-продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку.

КС-14. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок здорового способу життя як основи культури здоров'я (валеологічної культури) особистості.

КС-16. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку толерантного ставлення та поваги до інших, попередження та протидії булінгу.

КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Програмні результати навчання:

ПРН-01. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПРН-02 Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

ПРН-03 Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами.

ПРН-04 Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку.

ПРН-05 Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.

ПРН-09 Розуміти історію та закономірності розвитку дошкільної освіти. Аналізувати педагогічні системи минулого та творчо трансформувати їх потенціал у сучасний навчально-виховний простір закладу дошкільної освіти.

ПРН-15 Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.

ПРН-17 Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально

визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку. ПРН-18 Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

ПРН-20 Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.

Загальні компетентності (за професійним стандартом):

ЗК.01 Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку (громадянська компетентність).

ЗК.02 Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність).

ЗК.03 Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, поважати багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження б національної культурної ідентичності, творчого самовираження (культурна компетентність).

ЗК.04 Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети (лідерська компетентність).

ЗК.05 Здатність до творчого пошуку й реалізації нових ідей, до самопрезентації та результатів своєї професійної діяльності; здатність до керування власним життям і кар'єрою, планувати й управляти культурними та соціальними проектами, критично мислити (підприємницька компетентність).

ЗК.06 Здатність усвідомлювати свої професійні можливості та діяти лише в межах рівня професійної підготовленості, діяти на основі етичних міркувань (мотивів), доброчесності, соціальної відповідальності, поваги до різноманітності та мультикультурності (етична компетентність).

Професійні компетентності (за професійним стандартом):

А Організація, забезпечення та реалізація освітнього процесу

A1 – Прогностична

A1.1. Здатність планувати та прогнозувати результати освітнього процесу

A1.2. Здатність до цілепокладання, самоорганізації та підготовки до здійснення освітнього процесу

A1.3. Здатність до документування професійної діяльності.

A2 – Організаційна

A2.1. Здатність забезпечувати здобуття дошкільної освіти державною мовою

A2.2. Здатність обирати ефективні методи, форми та засоби організації освітнього процесу відповідно до запитів та потреб здобувачів освіти.

A2.3. Здатність організовувати ігрову (провідну) і інші види дитячої діяльності та підтримувати види діяльності, ініційовані дитиною.

A2.4. Здатність забезпечувати здобуття дошкільної освіти дітьми з особливими

освітніми потребами

A3. Оцінювально-аналітична

A.3.1. Здатність здійснювати та інтерпретувати результати моніторингу якості освітньої діяльності для адаптації та коригування освітнього процесу відповідно до можливостей та потреб здобувачів освіти

A.3.2. Здатність визначати рівень сформованості компетентностей у здобувачів освіти відповідно до державного стандарту дошкільної освіти

A.4. Предметно-методична

A.4.1. Здатність формувати у здобувачів освіти ключові компетентності відповідно до державного стандарту

Б. Участь у створенні, підтримці та розвитку здорового, безпечного, розвивального, інклюзивного освітнього середовища.

B1 – Здоров'язбережувальна

B1.1. Здатність організувати фізично безпечне освітнє середовище.

B1.2. Здатність організувати психологічно безпечне освітнє середовище.

B2 – Проектувальна

B.2.1. Здатність організувати та проектувати освітні осередки за принципами універсального дизайну та розумного пристосування

В. Партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу

B1 – Психо-емоційна

B1.1 Здатність до самоконтролю, саморегуляції та толерантної взаємодії.

B1.2. Здатність до швидкого реагування на зміни, гнучкість, адаптивність і стресостійкість.

B2 – Педагогічне партнерство

B2.1. Здатність до ефективної співпраці та комунікації в професійній діяльності.

B.2.2. Здатність залучати учасників освітнього процесу на засадах партнерства та взаємної відповідальності.

B2.3. Здатність до командної взаємодії.

B3 – Морально-етична

B.3.1. Здатність враховувати культурні, релігійні, соціальні та мовні особливості родини під час освітнього процесу та здійснювати його незалежно від власних поглядів, стереотипів та упереджень.

Г. Професійний розвиток та самовдосконалення.

G1 - Здатність до навчання впродовж життя.

G1.1. Здатність до саморефлексії та самооцінювання власної професійної діяльності.

G1.2. Здатність планувати та реалізовувати індивідуальний професійний розвиток та самоосвіту

G2 – Інформаційно-комунікаційна

G2.1. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі

G2.2. Здатність ефективно використовувати інформаційно-комунікаційні технології (далі – ІКТ) та електронні освітні ресурси в професійній діяльності

G2.3. Здатність дотримуватися правил безпечної поведінки в цифровому середовищі.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття

Загальна кількість годин

самостійна робота		90	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
8	012 Дошкільна освіта	четвертий	нормативний
Тематика навчальної дисципліни			
Тема			кількість год.
Тема 1. Педагогіка дошкільна.			15
Тема 2. Психологія дітей раннього і дошкільного віку.			15
Тема 3. Основи природознавства з методикою.			10
Тема 4. Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень.			10
Тема 5. Основи образотворчого мистецтва з методикою керівництва зображувальною діяльністю дітей.			10
Тема 6. Дошкільна лінгводидактика.			10
Тема 7. Методика проведення занять з народознавства.			10
Тема 8. Теорія та методика фізичного виховання та валеологічної освіти			10
ЗАГ.:			90
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання здійснюється за національною на ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. Вид контролю – екзамен. Максимальна кількість балів – 100.		
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання навчального плану.		
Підсумковий контроль	Форма контролю – екзамен. Форма здачі – комбінована (тестово-усна).		
7. Політика навчальної дисципліни			
<p>1. Письмові роботи виконуються відповідно до тематики лекцій, зазначених у силабусі.</p> <p>2. Академічна доброчесність. Викладання навчальної дисципліни та взаємодія із здобувачем освіти ґрунтуються на основі положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Стефаника. Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/ .</p> <p>3. Відвідування занять. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої</p>			

зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та

проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.).

Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» введеного в дію наказом ректора № 447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора № 309 від 19 травня 2023 р.).

<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/organizatsiaosvitnjogo-prot-sesu.pdf> та «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів

вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.)

<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>.

4. Неформальна освіта. Результати неформальної освіти зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти). Нова редакція. URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
2. Методичні рекомендації до Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти 2021 р.) URL: <https://osvita.ua/doc/files/news/815/81519/6050be86b4f68482865820.pdf>
3. Закон України «Про дошкільну освіту». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20#Text>
4. Програми розвитку дітей. URL : <https://mon.gov.ua/osvita-2/doshkilna-osvita-2/navchalni-prohramy-ta-metodychna-literatura/programi-rozvitku-ditey>
5. Силабус з педагогіки дошкільної: <https://kttmdiso.cnu.edu.ua/>
6. Силабус з психології дітей раннього і дошкільного віку: <https://kttmdiso.cnu.edu.ua/>
7. Силабус з основ природознавства з методикою: <https://kttmdiso.cnu.edu.ua/>
8. Силабус з теорії та методики формування елементарних математичних уявлень: <https://kttmdiso.cnu.edu.ua/>
9. Силабус з основ образотворчого мистецтва з методикою керівництва зображувальною діяльністю дітей: <https://kttmdiso.cnu.edu.ua/>
10. Силабус з дошкільної лінгводидактики: <https://kttmdiso.cnu.edu.ua/>

11. Силабус з методики проведення занять з народознавства:
<https://kttmdiso.cnu.edu.ua/>
12. Силабус з теорії та методики фізичного виховання та валеологічної освіти:
<https://kttmdiso.cnu.edu.ua/>

Інтернет-ресурси:

1. Журнал «Дошкільник.in.ua». URL: <https://doshkilnyk.in.ua>
2. Журнал для вихователів дитячого садка «Методична скарбничка вихователя». URL: <https://evykhovatel.expertus.com.ua/>
3. Журнал з організації освітньої роботи у ЗДО «Вихователь-методист дошкільного закладу». URL: <https://emetodyst.expertus.com.ua/>
4. Каталог журналу «Дошкільне виховання». URL: https://journals.ua/prof/doshkilne_vyhovannya/
5. Каталог журналу «Палітра педагога». URL: https://journals.ua/prof/palitra_pedagoga/
6. Міністерство освіти і науки України. Секція. Дошкільна освіта. URL: <https://mon.gov.ua/tag/doshkilna-osvita?&tag=doshkilna-osvita>
7. Національна академія педагогічних наук України. URL: <http://naps.gov.ua>
8. Національна бібліотека України імені Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
9. Педрада. Портал освітян України. URL: <https://oplatforma.com.ua/>

Викладачі:

доктор педагогічних наук, професор

Неллі ЛИСЕНКО

кандидат педагогічних наук, доцент

Наталія КИРСТА

кандидат педагогічних наук, професор

Людмила МАЦУК

кандидат педагогічних наук, доцент

Маріанна МАТШАК

кандидат педагогічних наук, доцент

Тамара МАРЧІЙ-ДМИТРАШ

директор ЗДО №3 «Бджілка»

Руслана ПАЛІЙ

директор ЗДО №39 «Мавка»

Юлія МАКСИМІВ

